

Hãy tin những gì?

Như ba môn học: Văn huệ, Tư huệ, Tu huệ, đầu tiên chúng ta phải nghe và học với sự sáng suốt của chính mình. Kế đó dùng trí sáng suốt suy nghiệm phán đoán xem điều ấy đúng hay sai. Sau cùng thực hành trong sự sáng suốt.

Một vị Bà La Môn đến hỏi Phật:

- Nghe nói Gotama Ngài biết huyền thuật và dùng huyền thuật ấy để lôi cuốn những người ngoại đạo phải vậy chăng?

Phật liền nói với vị Bà La Môn:

- Nay Bà La Môn! Người chớ có tin điều gì do báo cáo đem lại, chớ có tin điều gì do tin đồn đem lại, chớ có tin điều gì do truyền thống để lại, chớ có tin điều gì do kinh điển để lại, chớ có tin điều gì do phù hợp với định kiến của mình, chớ có tin điều gì do người có uy quyền nói ra, chớ có tin điều gì do bậc Đạo Sư chỉ dạy.

Này Bà La Môn! Người chỉ nên tin những gì do chính người thực sự chứng nghiệm cái đó có đưa đến an lạc hạnh phúc hay không?

- Ví như có người từ lòng tham sai khiến thì sẽ đưa đến an lạc hạnh phúc hay đau khổ bất hạnh?

- Bạch Cồ Đàm! Đưa đến đau khổ bất hạnh.

- Ví như người từ lòng nóng giận sai khiến thì đưa đến hạnh phúc an lạc hay đau khổ bất hạnh?

- Bạch Cồ Đàm! Đưa đến đau khổ bất hạnh.

- Ví như người từ lòng si mê sai khiến thì đưa đến an lạc hạnh phúc hay đau khổ bất hạnh?

- Bạch Cồ Đàm! Đưa đến đau khổ bất hạnh.

- Vậy người tham, sân, si có ai khen không?

- Bạch Cồ Đàm! Không ai khen người ấy.

Phật lại hỏi:

- Này Bà La Môn! Nếu người dứt lòng tham có làm ai đau khổ chăng?

- Bạch Cồ Đàm, không.

- Này Bà La Môn! Nếu người dứt lòng sân có làm ai đau khổ không?

- Bạch Cồ Đàm, không.

- Này Bà La Môn! Nếu người dứt lòng si có làm ai đau khổ không?

- Bạch Cồ Đàm, không.

- Vậy người hãy nghe theo người ấy.

Ông Bà La Môn nghe đến đây liền vui mừng thưa rằng:

- Lành thay! Tôn giả Gotama khéo dùng huyền nói huyền, nếu có ai nghe lời giải thích của Ngài tức cũng đều an vui hạnh phúc. Cho đến cây Sa La kia nghe lời giải thích của Ngài đây cũng phải an vui hạnh phúc. Xin Ngài nhận con làm đệ tử tại gia, từ đây đến suốt đời con nguyện quy y Thế Tôn, quy y chánh pháp, quy y chúng Tăng.

Phật nói:

- Đúng vậy! Cho đến cây Sa La mà nghe lời giải thích của Ta đây cũng an lạc hạnh phúc.

Phật chấp nhận cho ông Bà La Môn làm người Cư sĩ tại gia.

Lời bàn rút ra từ câu chuyện:

Quả thật Thế Tôn hay khéo vô cùng! Nghe người bảo mình dùng huyền thuật để lôi cuốn kẻ khác, Ngài không tức giận chỉ bình tĩnh bảo: Ông chớ nghe chớ tin... những gì do người khác truyền lại, chỉ nên tin những gì do chính mình thực sự chứng nghiệm lấy, điều đó có đưa đến an vui hạnh phúc hay không? Nếu điều đó đưa đến đau khổ bất hạnh thì dù là lời nói của bậc Đạo Sư cũng chớ vội tin.

Điều này chẳng những đối với ngoại đạo mà chính trong hàng đệ tử, Ngài cũng thường nhắc: “Các ông chớ vội tin theo Ta khi các ông chưa hiểu Ta.

Chưa hiểu mà tin là kẻ si”. Cho nên giáo lý Ngài rất thực tế và rộng rãi không bắt buộc một ai.

Như ba môn học: Văn huệ, Tư huệ, Tu huệ, đầu tiên chúng ta phải nghe và học với sự sáng suốt của chính mình. Kế đó dùng trí sáng suốt suy nghiệm phán đoán xem điều ấy đúng hay sai. Sau cùng thực hành trong sự sáng suốt. Chúng ta thấy trong cả ba môn đều kèm theo chữ Huệ nghĩa là nếu thiếu trí huệ thì sự học không thành.

Nên nói: đạo Phật là đạo của trí huệ. Một điều gì mà chúng ta chỉ nghe nói rồi tin theo là kẻ mê muội và thường rất dễ bị lừa gạt.

Thế nên đức Phật gạn hỏi lại ông Bà La Môn: Người mà từ lòng tham, sân, si thúc đẩy thì đem đến an vui hạnh phúc hay đau khổ bất hạnh? Và người dứt tham, sân, si có làm ai đau khổ bất hạnh hay đem lại an vui hạnh phúc. Điều này chúng ta thấy quá rõ ràng phải không?

Những gì bắt nguồn từ lòng tham, sân, si tất nhiên là mầm móng đưa đến đau khổ bất hạnh không thể chối cãi. Trái lại, người đã dứt lòng tham, sân, si thì mầm móng đau khổ từ đâu sanh, do đó không đem lại an vui hạnh phúc cho người là gì? Vì vậy, sau khi để chính ông ấy xác định lấy, Phật liền bảo “hãy nghe theo người ấy”.

Chúng ta ngày nay sống trong thời khoa học cũng phải thực tế như vậy, không thể mù mờ nhắm mắt tin theo một cái gì chưa sáng sủa.

Câu mà chúng ta không thể quên được là:

- Chớ tin theo điều gì do báo cáo,
- Chớ tin theo điều gì do tin đồn,
- Chớ tin theo điều gì do truyền thống để lại,
- Chớ tin điều gì do kinh điển lưu truyền,
- Chớ tin điều gì phù hợp với định kiến của mình,
- Chớ tin điều gì do người có uy quyền nói ra,

- Chớ tin điều gì do bậc Đạo Sư truyền dạy.

* Chỉ tin điều gì do chính mình thực sự chứng nghiệm cái đó chân thật đưa đến an vui hạnh phúc !!!"

Được vậy là chúng ta thật sống đúng với tinh thần giác ngộ của đạo Phật vậy.

Trích Giảng Kinh A Hàm - Sách "Nhật Lá Bồ Đề"

HT. Thiền Sư Thích Thanh Từ